

Sygn. akt III AUa 1033/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 marca 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Małgorzata Rokicka - Radoniewicz
Sędziowie:	SA Małgorzata Pasek SA Elżbieta Gawda (spr.)
Protokolant: st.sekr.sądowy Urszula Goluch-Nikanowicz	

po rozpoznaniu w dniu 9 marca 2017 r. w Lublinie

sprawy J. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji wnioskodawcy J. W.

od wyroku Sądu Okręgowego w Radomiu

z dnia 22 czerwca 2016 r. sygn. akt VI U 733/15

oddala apelację.

Małgorzata Pasek Małgorzata Rokicka - Radoniewicz Elżbieta Gawda

III AUa 1033/16

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 22 czerwca 2016 r. Sąd Okręgowy w Radomiu oddalił odwołanie wnioskodawcy J. W. od decyzji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. odmawiającej prawa do emerytury.

Sąd Okręgowy oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach i rozważaniach prawnych:

J. W., urodzony (...), złożył w dniu 15 kwietnia 2015 roku do pozwanego organu rentowego wnioski o emeryturę.

Decyzją z dnia 6 maja 2015 roku pozwany odmówił przyznania świadczenia

i wskazał, że na dzień 1 stycznia 1999 roku J. W. wykazał ogólny okres ubezpieczenia w łącznym wymiarze 29 lat i 8 dni, natomiast nie udowodnił co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, a jedynie 10 lat 6 miesięcy i 22 dni.

Jako pracy w takich warunkach pozwany nie uwzględnił zatrudnienia w okresie od 25 września 1973 roku do 4 lipca 1976 roku w (...) S. A. w (...)w P. na stanowisku montera rurociągów technologicznych.

J. W. w okresie od 2 września 1969 roku do 2 stycznia 1980 roku był zatrudniony w(...) S. A. w P., gdzie zajmował następujące stanowiska: od 28 sierpnia 1972 roku do 17 czerwca 1973 roku stanowisko aparatuowego, od 18 czerwca 1973 roku do 24 września 1973 roku stanowisko aparatuowego, od 25 września 1973 roku do 4 lipca 1976 roku stanowisko montera rurociągów technologicznych, od 5 lipca 1976 roku do 2 stycznia 1980 roku ponownie stanowisko aparatuowego. J. W. początkowo zatrudniony został na wydziale (...) jako aparatuowy procesów chemicznych. Pracował przy produkcji eteru do narkozy. Obsługiwał wysokie kolumny elektryfikacyjne mające wysokość około 3 pięter. Na wydziale tym przepompowywano eter techniczny z innego wydziału. Eter był zanieczyszczony. W trakcie przepompowywania dodawano sodę kaustyczną, nadmanganian potasu, odczynniki chemiczne.

W okresie od 25 września 1973 roku do 4 lipca 1976 roku J. W. został oddelegowany do pełnienia obowiązków montera rurociągów technologicznych. Wówczas także pracował na wydziale (...)produkcyjnym, gdzie produkowano eter. Zajmował się konserwacją znajdujących się na wydziale urządzeń do produkcji eteru, wymieniał zawory wodne i gazowe, uszczelniał je, wymieniał rurki przy pompach. Pracował na jedną zmianę, w pełnym wymiarze czasu pracy, co najmniej

8 godzin dziennie. Podlegał kierownikowi i mistrzowi.

W okresie od 22 stycznia 1980 roku do 31 marca 1988 roku J. W. zatrudniony był w Zakładach (...) im.(...) W.w R. na stanowiskach: szlifierza, tokarza, ustawiacza. Wykonywał pracę na wydziale(...), który zajmował się produkcją części maszyn do szyciaS.. Na hali wydziałowej

w jednej części pracowano na wyrobach metalowych, a w drugiej na żeliwnych. Części te oddzielone były szklanym kantorkiem. J. W. pracował przy częściach żeliwnych. Otrzymywał gotowy odlew – kosz, będący częścią maszyny do szycia. Odlew podawany był obróbce – najpierw na specjalnych wrzecionach odlewy były wiórowane, na tokarce był im nadawany podłużny kształt, następnie na szlifierce mechanicznej szlifowane, polerowane pilnikiem, czyszczone i oddawane do odbioru. Wnioskodawca cały czas pracował na jednej maszynie tzw. obrabiarce zespołowej, która miała funkcję toczenia, frezowania i szlifowania. W ciągu dnia J. W. obrabiał około 100 – 150 sztuk.

Szkodliwe warunki pracy wiązały się z oparami oleju, który służył do chłodzenia, a także wiórkami żeliwnymi. Na szlifierce chłodzenie wykonywane było borem, który również emitował szkodliwe opary.

Sąd Okręgowy obdarzył wiarą zeznania J. W. co charakteru jego zatrudnienia w(...)S. A. w P. oraz w Zakładach (...) im. (...) W. w R.. Co do zatrudnienia w Zakładach (...) zeznania te zostały potwierdzone zeznaniami świadków U. C., S. A., K. S.

i T. S.. Zeznania te Sąd uznał za wiarygodne, rzetelne i obiektywne. Pochodzą one od osób obcych, które pracowały razem z wnioskodawcą w spornym okresie, wobec czego miały możliwość obserwacji jego pracy.

W oparciu o poczynione ustalenia Sąd Okręgowy nie uwzględnił odwołania, przywołując przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach

z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 roku, poz. 748 z póź. zm.) oraz przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 roku, nr 8, poz. 43 z póź. zm.).

W myśl art. 184 ust. 1 tej ustawy urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia

prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat dla mężczyzn oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Przepisy § 3 i 4 cyt. rozporządzenia określają warunki, od których spełnienia zależy uzyskanie wcześniejszej emerytury. Są to: okres zatrudnienia wynoszący dla mężczyzn 25 lat, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach wymienionych w wykazie A oraz osiągnięcie wieku emerytalnego 60 lat dla mężczyzn.

Poza sporem w niniejszej sprawie pozostaje, że wnioskodawca w dniu (...)osiągnął wiek emerytalny, udowodnił 25-letni okres ubezpieczenia oraz fakt nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego. Okolicznością sporną jest natomiast czy wykonywał prace w warunkach szczególnych wymienione w wykazie A w wymiarze co najmniej 15 lat i czy staż ten osiągnął przed dniem 1 stycznia 1999 roku, a w szczególności czy wnioskodawca pracował w warunkach szczególnych w (...) S. A. w P. w okresie od 25 września 1973 roku do 4 lipca 1976 roku i w Zakładach (...) im.(...) W. w R. w okresie od 22 stycznia 1980 roku do 31 marca 1988 roku.

Co do zatrudnienia w(...)S. A. w P. J. W. przedstawił zwykle świadectwo pracy, z którego wynika, że pracował tamże w okresie od 2 września 1969 roku do 2 stycznia 1980 roku na stanowiskach: ucznia szkoły przyzakładowej, aparatowego, monteru rurociągów technologicznych, aparatowego produktów organicznych. Przedstawił także świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach, z którego wynika, że pracował w okresie od 2 września 1969 roku do 2 stycznia 1980 roku, w tym w okresie od 28 sierpnia 1972 roku do 2 stycznia 1980 roku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace przy produkcji estrów, alkoholi, aldehydów, ketonów, eterów, tlenków organicznych i chlorowcopochodnych organicznych, produkcja kwasów organicznych, produkcja i przetwórstwo związków aromatycznych, produkcja płynów hamulcowych i chłodniczych – prace przy produkcji i przetwórstwie żywic

i tworzyw sztucznych oraz produkcja surowców, półproduktów i środków pomocniczych stosowanych do ich produkcji i przetwórstwa, produkcja wosków i woskoli – prace przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych – wykaz A dział IV, II poz. 33, 17, 1 cyt. rozporządzenia na stanowisku: od 28 sierpnia 1972 roku do 17 czerwca 1973 roku – aparatowy – wykaz A, dział IV, poz. 33 pkt 1, od 18 czerwca 1973 roku do 24 września 1973 roku – aparatowy – wykaz A, dział IV, poz. 17, pkt 1, od 25 września 1973 roku do 4 lipca 1976 roku – monter rurociągów technologicznych – wykaz A, dział II, poz. 1 pkt 47, od 5 lipca 1976 roku do 2 stycznia 1980 roku – aparatowy – wykaz A, dział IV, poz. 33, pkt 1 wymienionym w wykazie A, dział IV, II, poz. 33, 17, 1, pkt 1, 1, 47, 1 wykazu stanowiącego załącznik nr 1 do zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z 7 lipca 1987 roku w sprawie prac zaliczanych do warunków szczególnych.

Sąd Okręgowy zważył, że J. W. w okresie od 25 września 1973 roku do 4 lipca 1976 roku pracował jako monter rurociągów technologicznych na wydziale produkcyjnym, gdzie produkowano eter. Zajmował się konserwacją urządzeń do produkcji eteru, wymieniał zawory wodne i gazowe, uszczelniał je, wymieniał rurki przy pompach. W ocenie Sądu Okręgowego pozwala to na przyjęcie, że w okresie od 25 września 1973 roku do 4 lipca 1976 roku (2 lata 9 miesięcy i 10 dni) wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace wskazane w dziale XIV poz. 25 wykazu A stanowiącego załącznik do cyt. rozporządzenia tj. bieżącą konserwację agregatów i urządzeń na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie. Pracował bowiem na wydziale, gdzie produkowano eter, a takie prace wymienione są w wykazie A dziale IV poz. 33 stanowiącego załącznik do cyt. rozporządzenia.

Co do zatrudnienia w Zakładach (...) im.(...) W. w R. J. W. przedstawił zwykle świadectwo pracy, z którego wynika, że pracował tamże w okresie od 22 stycznia 1980 roku do 31 marca 1988 roku na stanowiskach: szlifierza, tokarza, ustawiacza. Przedstawił także zaświadczenie wykonywania pracy zaliczonej do pierwszej kategorii zatrudnienia, z którego wynika, że w okresie od 22 stycznia 1980 roku wykonywał prace tokarza, operatora maszyn do obróbki wiórowej odlewów żeliwnych na stanowiskach tokarza, operatora maszyn do obróbki wiórowej wymienionym w dziale III, poz. 23 pkt 11 wykazu stanowiącego załącznik nr 2 do zarządzenia Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego

z dnia 30 kwietnia 1982 roku w sprawie prac zaliczonych w resorcie przemysłu maszynowego do pierwszej kategorii zatrudnienia (Dz. Urz. MH i PM nr 5 – 6, oz. 19).

Wnioskodawca pracował na wydziale(...), który zajmował się produkcją części maszyn do szycia S. z części żeliwnych. Otrzymywał gotowy odlew, który poddawał obróbce. W ocenie Sądu Okręgowego pracy tej nie można zaliczyć do prac w warunkach szczególnych. Pracodawca zakwalifikował jego prace do wykazu A działu III poz. 23 stanowiącego załącznik do cyt. rozporządzenia, gdzie wymienione są prace polegające na wybijaniu, oczyszczaniu i wykańczaniu odlewów. W ocenie Sądu Okręgowego praca „przy odlewach” jest pracą w warunkach szczególnych, o ile jest wykonywana w przemyśle metalowym i w odlewniach (dział III, wykazu A), a nadto musi to być praca polegająca na wybijaniu, oczyszczaniu i wykańczaniu odlewów (wykaz A, dział III, poz. 23). Wnioskodawca nie wykonywał swojej pracy w odlewni, a ponadto nie wykonywał w/w prac. Zajmował się produkcją części maszyn do szycia S. z części żeliwnych z gotowych odlewów, a zatem nie pracował przy ich wykańczaniu, lecz otrzymywał gotowy odlew, z którego wykonywał określony produkt, kształtował go, polerował, szlifował na tokarkach, szlifierkach. Nie pracował w odlewni, zatem nie był narażony na czynniki szkodliwe związane z odlewaniem żeliwa. Wykonywanie wyrobów z gotowych odlewów nie jest wybijaniem, oczyszczaniem, ani wykańczaniem, a zatem nie są to prace wymienione w wykazie A. Takie stanowisko zajął Sąd Apelacyjny w Lublinie w wyroku z dnia 2 czerwca 2015 roku w sprawie III AUa 300/15.

W ocenie Sądu Okręgowego okres pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych, razem z okresem uznanym przez ZUS (10 lat 6 miesięcy i 22 dni) wynosi łącznie 13 lat 4 miesiące i 2 dni. Nie została zatem spełniona przesłanka określona w art. 184 cyt. ustawy tj. warunek posiadania co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Z tych względów i na mocy art. 477¹⁴§1 k.p.c. Sąd Okręgowy oddalił odwołanie.

Apelację od powyższego wyroku złożył pełnomocnik wnioskodawcy zaskarżając wyrok w całości i zarzucając:

- 1) naruszenie prawa materialnego tj. art. 184 ust. 1 cyt. ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z § 4 cyt. rozporządzenia;
- 2) błąd w ustaleniach faktycznych poprzez przyjęcie, że wnioskodawca nie pracował przy oczyszczaniu i wykańczaniu odlewów, który to błąd skutkował błędną wykładnią przepisów cyt. rozporządzenia a tym samym niezakwalifikowaniem pracy wnioskodawcy jako pracy wymienionej w wykazie A dziale III poz. 23 cyt. rozporządzenia.

Wskazując na powyższe zrzuty apelujący wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez przyznanie skarżącemu prawa do emerytury.

W uzasadnieniu apelacji pełnomocnik wnioskodawcy wywodził, że mechaniczne szlifowanie na szlifierce jest pracą przy wykańczaniu odlewów, a nadto wnioskodawca otrzymywał dodatek za pracę w warunkach szkodliwych. Bez wątplenia prace te wnioskodawca wykonywał w przemyśle metalowym, zatem należy je zakwalifikować do kategorii prac w warunkach szczególnych.

Z tych względów pełnomocnik wnioskodawcy uznawał apelację za uzasadnioną.

Apelujący wnosił nadto o dopuszczenie dowodu z akt rentowych S. S., na okoliczność, że ZUS uznawał pracę na stanowisku wnioskodawcy za prace w warunkach szczególnych.

W odpowiedzi na apelację pełnomocnik organu rentowego wnosił o jej oddalenie, podnosząc, że Sąd Okręgowy wyjaśnił w toku procesu wszystkie istotne okoliczności oraz przyjął właściwą podstawę prawną rozstrzygnięcia.

Sąd Apelacyjny oddalił wniosek dowodowy zawarty w apelacji, gdyż zebrany w sprawie materiał dowodowy pozwalał na jej rozstrzygnięcie bez konieczności uzupełniania postępowania dowodowego. Nadto Sąd Okręgowy a za nim

Sąd Apelacyjny ocenia rodzaj i charakter pracy wykonywanej przez wnioskodawcę, zatem warunki pracy innego pracownika pozostają bez wpływu na rozstrzygnięcie sprawy.

Opierając się na ustaleniach faktycznych jak i rozważaniach prawnych poczynionych przez Sąd I instancji **Sąd Apelacyjny zważył co następuje:**

Apelacja jest bezzasadna i podlega oddaleniu. Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń i wydał trafne, odpowiadające prawu rozstrzygnięcie. Sąd Apelacyjny akceptuje w całości ustalenia faktyczne jak wywody prawne, poczynione przez Sąd pierwszej instancji, zatem nie zachodzi konieczność ich powtarzania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 października 1998 r. II CKN 923/97, OSNC 1999/3/60).

Zarzut błędnych ustaleń Sądu Okręgowego nie jest trafny. Sąd Okręgowy ustalił stan faktyczny na podstawie zeznań samego wnioskodawcy jak i zeznań świadków, którzy spójnie opisali rodzaj wykonywanych przez skarżącego czynności. Zarzut apelacyjny sprowadza się w istocie do błędnego wnioskowania Sądu, że praca wykonywana przez ubezpieczonego w Zakładach (...) im. (...) W. w R. nie jest pracą w warunkach szczególnych.

W ocenie Sądu Apelacyjnego prawidłowo i w zgodzie z zebrany w sprawie materiałem dowodowym Sąd Okręgowy uznał, że wnioskodawca nie wykonywał pracy polegającej na wybijaniu, oczyszczaniu i wykańczaniu odlewów, wymienionej w wykazie A dziale III poz. 23, stanowiącym załącznik do cyt. rozporządzenia.

Emerytura w obniżonym wieku emerytalnym jest przywilejem pracownika, który wykonuje pracę o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości a zatem w warunkach narażających na szybsze zużywanie się organizmu. Przepisy ustanawiające prawo do emerytury z uwagi pracę w warunkach szczególnych muszą być zatem wykładane ściśle a nie rozszerzająco.

Po pierwsze wnioskodawca nie wykonywał swojej pracy na wydziale zajmującym się odlewaniem staliwa, żeliwa, metali nieżelaznych i rur, gdzie prawodawca umiejscowił prace związane z wybijaniem, oczyszczaniem i wykańczaniem odlewów (wykaz A dział III). Skarżący pracował na hali produkcyjnej, w której wytwarzane były części do maszyn szyjących.

Po drugie, jak słusznie zważył Sąd Okręgowy, wnioskodawca nie zajmował się wybijaniem, oczyszczaniem i wykańczaniem odlewów ale pracował na gotowym odlewie, z którego wytwarzał części do maszyny szyjącej tzw. kosze. Odlew był zatem poddawany obróbce ale nie były to czynności wymienione w wykazie A dziale III poz. 23. Wykańczanie odlewów polega na oddzieleniu od odlewu układu wlewowego i nadlewów oraz usunięciu zalewek, naprawie wad, nadaniu materiałowi określonej struktury i własności (obróbka cieplna) oraz zabezpieczeniu antykorozyjnemu (patrz „Odlewnictwo” M. Perzyk, S. Waszkiewicz, M. Kaczorowski, A. Jopkiewicz Wydawnictwo Naukowo-Techniczne). Z zeznań samego wnioskodawcy wynika, że obróbka wstępna odlewu była wykonywana przez pracowników na odlewni (k. 26).

Przepisy rozporządzenia nie wymieniają prac polegających na wytwarzaniu z odlewów gotowych produktów ale ściśle precyzują, że muszą to być prace polegające na wybijaniu, oczyszczaniu i wykańczaniu odlewów.

Przez część czasu pracy skarżący wykonywał pracę w warunkach szczególnych, gdyż zajmował się szlifowaniem wyrobów metalowych – wykaz A dział III poz. 78 ale prace tego rodzaju nie były wykonywane stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Oprócz szlifowania skarżący obrabiał odlew na tokarce, nadawał mu określony kształt, szlifował, polerował pilnikiem i przekazywał do odbioru. Stosownie do treści

§ § 2 ust. 1 cyt. rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Wnioskodawca nie zajmował się stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wyłącznie szlifowaniem wyrobów metalowych, zatem nie można przyjąć, że wykonywał pracę w warunkach szczególnych, w rozumieniu obowiązujących przepisów.

Po trzecie podnoszony przez apelującego fakt pobierania dodatku szkodliwego nie ma w tej sprawie znaczenia. Na pracodawcy ciąży szereg obowiązków w zakresie ochrony zdrowia i życia pracowników przez zapewnienie bezpiecznych

i higienicznych warunków pracy przy odpowiednim wykorzystaniu osiągnięć nauki

i techniki – art. 207 § 2 k.p. Oczywiście jest, że całkowita eliminacja szkodliwych warunków pracy nie jest możliwa i z tych też przyczyn, regulaminy pracy czy też układy zbiorowe pracy, mogą przyznawać pracownikom dodatki za pracę szkodliwą dla zdrowia. Szkodliwe warunki zatrudnienia nie są jednakże tożsame

z warunkami szczególnymi, zatem nie każda praca w warunkach szkodliwych dla zdrowia jest jednocześnie pracą w warunkach szczególnych. „Praca w warunkach szczególnych” jest pojęciem prawnym, zdefiniowanym w przepisach cyt. rozporządzenia i tylko spełnienie warunków wskazanych w tych przepisach jest wykonywaniem tego rodzaju pracy.

Skoro Sąd Okręgowy nie popełnił błędu w ustaleniach faktycznych to tym samym nie dopuścił się naruszenia art. 184 ust. 1 pkt 1 cyt. ustawy i § 4 ust. 1 pkt 3 cyt. rozporządzenia, gdyż wnioskodawca nie legitymuje się wymaganym 15-letnim okresem pracy w warunkach szczególnych. Tym samym zasadnie Sąd Okręgowy zważył, że skarżący nie nabył prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym.

Z tych względów i na mocy art. 385 k.p.c. Sąd Apelacyjny oddalił apelację wnioskodawcy jako bezzasadną.